

Årsrapport om kvalitet i utdanningen

Studieåret 2017-2018

Høgskulen for landbruk og
bygdeutvikling

Innhold

1.	Strategi: visjon, mål, verdier og ambisjon	3
2.	Innledning	4
3.	Kvalitetssikringssystemet ved HLB.....	5
3.1	NOKUT med ny studietilsynsforskrift	5
4.	Tilgjengelighet.....	5
4.1	HLB flyttet fra Klepp til Bryne høsten 2017	5
4.2	Samarbeid med studiesenteret.no	6
5.	Nøkkeltall fra studieåret 2017-2018.....	6
5.1	Antall studenter på de ulike modulene studieåret 2016-2017.....	6
5.2	Frafall	8
5.3	Gjennomsnittsalder for søkere	8
5.4	Studier, studenter og studiepoeng	9
5.5	Gjennomføringer av bachelorgrad på normert tid.	9
6	Utvalg ved HLB.....	10
6.1	KALV (Utvalg for kompetanse, administrasjon, læring og vurdering)	11
6.2	STUT (Studieutvalget).....	12
6.3	KU (Kunnskapsutvalget)	14
6.4	LMU	15
6.5	Studentrådet	18
7	Beskrivelse av kvalitetssikringssystemet for studiene ved HLB.....	20
7.1	Kalender/årshjul for utvalg ved HLB og aktiviteter knyttet til kvalitetssystemet ved HLB:	20
7.2	Oversikt over evalueringsrutinene for HLB:.....	21
7.3	Nye tiltak for studieåret 2017-2018.....	22
8.	Tiltak som ble behandlet i styret studieåret 2017-2018.....	23
9.	Studentevalueringer	23
9.1	Midtveisundersøkelse: oppsummering	24
9.2	Sluttevaluering: oppsummering.....	24
9.3	Oppfølging av uteksaminerte studenter	25
10.	Samarbeid med Studiesenteret.no.....	26
11.	Forskningsprosjekter ved HLB studieåret 2017-2018.....	27
	HLB satsar på framtidsetta landbruk.....	27
	Jordboka.....	28

Samarbeid om bygdeutvikling i Tsjekkia	29
Plansmie Ågotnes.....	29
Mat i Møre og Romsdal	29
Ny giv i gamle drivhus	30
Frå Villmark til spisebord	30
Bjerkreimsvassdraget som utviklingsarena.....	31
Folkehelseevaluering	31
Barn i landbruket	32
Kurs: Inn-på-tunet.....	32
12. Faglige og profesjonelle nettverk	32
12.1 Nettverk: Rhys Evans – studieansvarlig for Hest i næring (HIN) og Landskap og utvikling (LSUT)	32
12.2 Nettverk: Johan Barstad – studieansvarlig for Økonomi og leiting (ØK).....	33
12.3 Nettverk: Olav Eggebø – studieansvarlig for Samfunn og utviklingsarbeid (SU)	35
12.4 Nettverk: Dag Jørund Lønning – studieansvarlig for Nyskaping og utviklingsarbeid (NY)	35
13. Overordna vurdering av kvalitetsarbeid i studieåret.....	36
2017/18.....	36
Forsking.....	36
Studier.....	36

1. Strategi: visjon, mål, verdier og ambisjon

Hovedvisjon:

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling skal være et ledene kunnskapsmiljø for livskraftige lokalsamfunn.

Vårt motto er: *Kunnskap for utvikling!*

Med dette mener vi at kunnskap som blir produsert og formidlet med HLB skal i størst mulig grad kunne settes i aktiv bruk i lokale/regionale utviklingsprosesser.

HLB skal:

- Være en aktiv partner for utvikling av kunnskap, kompetanse og entreprenørskap i norske lokalsamfunn.
- Tilby undervisning på høgskolenivå innen lokalsamfunnsutvikling, landbruk og bygdenæringer/bygdeutvikling.
- Drive forskning og utviklingsarbeid som støtter opp om HLB sin visjon
- Være tilgjengelig for studenter fra hele landet

Overordnet mål:

HLB skal være et landsdekkende tilbud om utdanning og forskning tilpasset behovet til norske lokalsamfunn og bygdenæringer.

Vi skal være organisasjon som har:

- Høy kompetanse
- Evne og vilje til å tilpasse seg
- Størrelse som gir økonomisk bærekraft og trygghet.

HLB arbeider med følgende tema:

Landbruk med aktivitet knyttet til blant annet:

- Innovasjon og entreprenørskap i landbruk og bygdenæringer
- Nyskaping: det å kunne bruke eksisterende ressurser på nye måter
- Økonomi og driftsledelse
- Hest og næringsutvikling
- Det skapende og kreative mennesket
- Kulturlandskap/landskapsforvaltning
- Jordvern
- Teori-, metode- og strategiutvikling
- Reiseliv og opplevelsesnæringer
- Oppstart av ny virksomhet/entreprenørskap
- Livet i matjorda/ Naturnært landbruk

Verdier og mål for miljøet på høgskolen:

Miljøet på høgskolen – og grunnlaget for virksomheten innenfor undervisning, forskning og administrasjon – skal være preget av:

- Likeverd og samarbeid
- Profesjonalitet og kvalitet
- Kritisk holdning og åpne diskusjoner basert på akademisk tradisjon
- Utvikling og kreativitet
- Lojalitet og ansvar
- Nærhet, omsorg og varme

Pedagogikken ved skolen er basert på dialog og aktiv deltagelse fra studentene. Alle skal kunne gi av sine stemmer, skape en aktiv erfaringsbasert prosess. Derfor er det viktig å bruke gruppearbeid så mye som mulig.

Det overordnede kunnskapsmålet, «utviklingskompetanse», handler om at studenten skal kunne få øye på egne evner til å skape/endre/utvikle. Undervisningen skal gi viktige verktøy for å styrke studenten sin utviklingskompetanse.

Alle må bidra til at det blir et trygt, varmt og godt miljø, der alle føler seg trygge til å kreve og yte, både faglig og sosialt. Samspillet mellom miljø og faglig tyngde er viktig. Faglige krav skal stilles både til forelesere og studenter.

Ambisjon for høgskolen:

HLB skal være det viktigste akademiske kunnskapsmiljøet for bygde- og lokalsamfunnsutvikling i Norge. HLB skal ha et fagmiljø av internasjonalt format.

2. Innledning

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling (HLB) sin samfunnsoppgave er å være en kunnskapsaktør for levende og livskraftige lokalsamfunn. Gjennom bachelorprogrammet vårt i nyskaping og samfunnsutvikling skal vi utdanne endringsagenter.

Studentene lærer å se med nye øyne på ressursene de har rundt seg; de menneskelige, de naturbaserte, de kulturelle, de sosiale og økonomiske. De lærer å ta i bruk ressursene på nye måter og bli aktive utviklere og pådrivere i forhold til egen livssituasjon og eget miljø.

For at våre studenter skal kunne gå ut å jobbe med utviklingsorienterte oppgaver er det viktig at de er trygge på egen kompetanse etter endt utdanning. HLB har ansvar for å legge til rette for god læring på best mulig måte. Det er viktig med god kvalitet i alle ledd; fra innhold, planlegging og utvikling av kurs til forelesninger og oppfølging av studenter. Det er også et definert mål for HLB å være tilgjengelige for studenter i hele landet.

Høgskolen har et aktivt forskningsmiljø og har også ansvar for å formidle relevant og oppdatert kunnskap til våre studenter. HLB jobber også med å inkludere studenter i forskningsarbeidet der dette er mulig.

Kvalitetssikringssystemet for HLB skal omfatte hele institusjonen. Systemet gjelder dermed både de delene av virksomheten som er relatert til studiekvalitet og det totale læringsmiljøet, og for alle studietilbud som institusjonen har ansvaret for.

Den gode dialogen og kontakten mellom studenter, lærere og annet personale skal danne grunnlag for en stadig forbedring av høgskolen. Og systemet skal stimulere og støtte denne prosessen.

3. Kvalitetssikringssystemet ved HLB

Hvert år skal det fremlegges en årsrapport om kvalitet i utdanningen for høgskolestyret.

Rapporten skal legges frem på første styremøte i begynnelsen av hvert studieår (september/oktober). Hensikten med denne rapporten er å forankre kvalitetssikringsarbeidet i styret og gi en god oversikt over tiltak og utvikling av studiekvalitet ved HLB.

Rapporten vil gjelde for foregående studieår og skal brukes som et verktøy for å kontinuerlig kunne utvikle utdanningsinstitusjonen til å bli en ledene aktør og formidler på feltet nyskaping og samfunnsutvikling.

3.1 NOKUT med ny studietilsynsforskrift

Nokut har utarbeidet ny studietilsynsforskrift som ble gjeldende fra februar 2017. HLB arbeider med å etablere og videreutvikle systemer som tilfredsstillende kravene i den nye forskriften. Dette har vært en prioritert oppgave i 2017, arbeidet vil fortsette å være prioritert studieåret 2018-2019.

[Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning \(studietilsynsforskriften\)](#)

4. Tilgjengelighet

4.1 HLB flyttet fra Klepp til Bryne høsten 2017

Etter åtte år på Særheim i Klepp, har HLB valgt å flytte sine lokaler. I denne perioden har høgskolen opparbeidet et sterkt fagmiljø innenfor bygde- og lokalsamfunnsutvikling som har gjort seg kjent over hele landet. Likevel sliter høgskolen å nå breiere ut i egen region, både når det gjelder rekruttering av studenter og forskningsoppdrag. HLB har valgt å flytte til mer sentrale og tilgjengelige lokaler midt i Bryne sentrum. Dette er en satsning på å gjøre høgskolen mer synlig og tilgjengelig for både studenter og samarbeidspartnere. Det er godt kollektivtilbud rett utenfor døra og mange sosiale tilbud i nærområdet.

4.2 Samarbeid med studiesenteret.no

Samarbeid med studiesenteret.no gjør BA bygdeutvikling tilgjengelig for studenter i hele landet. Sentralt i samarbeidet er visjonen om å jobbe mot ein utvidet integrert modell der høgskolen, lokalt næringsliv og virkemiddelapparat kan samarbeide i eit verdiskapande nettverk.

Studiesenteret.no AS er et nasjonalt nettverk for utdanning og livslang læring og organiserer i dag ca. 40 studiesentra i 15 fylker. Studiesenteret.no distribuerer studier fra norske utdanningsinstitusjoner til regioner og lokalsamfunn og fungerer som kontaktpunkt mellom utdanningsinstitusjoner og lokalsamfunn. De enkelte studiesentrene er motor i lokal/regional kompetanseutvikling. Kommunene legger til rette med lokale studiesentre for studentene. Studiesenterets rolle er å utvikle, vedlikeholde og drifte nettverket og plattformen undervisningen skjer på, samhandle med utdanningsinstitusjonene, kommunene og næringsliv for å fremme læring gjennom hele livet og møte samfunnets behov for etter- og videreutdanning. Organisasjonen er offentlig eid.

5. Nøkkeltall fra studieåret 2017-2018

5.1 Antall studenter på de ulike modulene studieåret 2016-2017

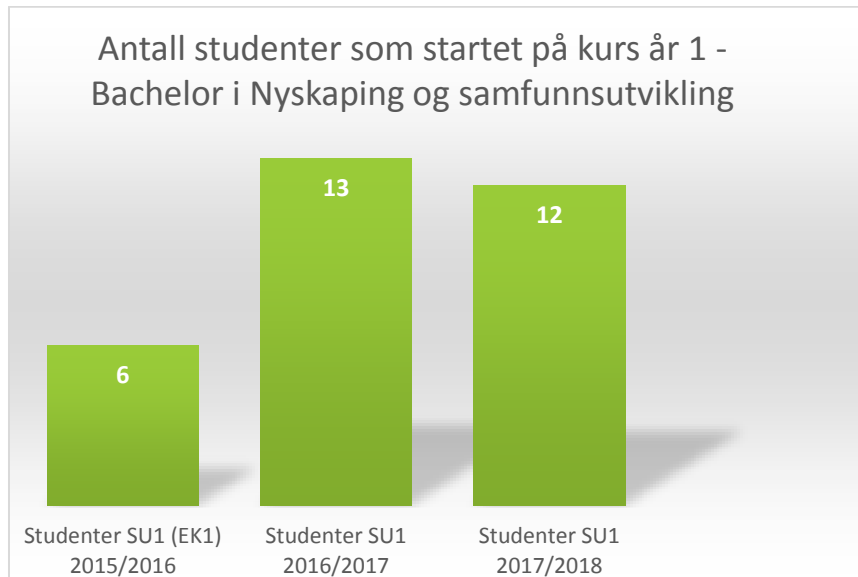
Her er en oversikt over antall studenter på de ulike modulene sammenlignet med forrige studieår:

Fag	Kode	2016-2017	2017-2018
Samfunn og utviklingsarbeid I (første år BA)	SU1	13	7
Samfunn og utviklingsarbeid II (første år BA)	SU2	15	4
Landskap og Utvikling	LSUT	0	7
Nyskaping I	NY I	9	11
Nyskaping II	NY II	1	11
Hest i Næring HN	HN	0	5
Samfunnsentreprenørskap	NY	42	0
Økonomi og leiling I	ØK I	8	7
Økonomi og leiling II	ØK II	0	0
Fagkurs Inn på Tunet	IPT	0	12

Kommentar til tallene:

SU1:

Vi ser en nedgang av studenter på førsteårsfagene SU1 og SU2 fra studieåret 2016/2017 til 2017/2018. Det har tidligere vært svingninger i disse tallene, til sammenligning hadde høgskolen 6 studenter på SU1 (som da hadde kurskode EK1) i 2015/2016.

Opprinnelig var det 12 kandidater som startet opp på år 1 av bachelorgraden dette semesteret, men flere meldte seg av i begynnelsen av studieåret. Begrunnelse for å melde seg av studiene var hovedsakelig sykdom eller annet arbeid (at det ble for mye med både jobb og utdanning).

Alle kandidater fullførte kurset SU1 i 2015/2016. Kun én student sluttet på kurset 2016/2017. Det har ikke vært endringer i kurset over denne tidsperioden, så det kan være tilfeldig at flere sluttet 2017/2018. Det er viktig å følge med på denne statistikken neste studieår. Vi ser den samme tendensen i modul 2 i samme kurs. Dette har sammenheng med at det er de samme studentene som tar begge kurs.

Vi ser at det er betraktelig flere studenter som startet på år 1 av BA-programmet 2016-2017. Høgskolen hadde spesielt stort fokus på tett oppfølging av alle søkere høsten 2016, dette kan ha hatt betydning for at denne klassen var større dette året. Denne praksisen skal prioriteres i opptak og oppstartsprosessen fremover.

På andre og tredje år av bachelorgraden har antall studenter gått opp. Disse tallene vil alltid svinge i takt med opptaket det foregående året. Neste år kan vi forvente å se en liten nedgang på studenttallene her på grunn av frafallet i 2017/2018. Prognosene for 2018/2019 ser foreløpig positive ut for studenttall på SU-fagene, det ligger an til oppgang i studenttall.

Undersøkelser viser at det varierer veldig hvor studentene hører om høgskolen (de blir spurt om dette i søknadsskjema), derfor vil HLB fortsette å samarbeide tett med studiesenter og formidling gjennom deres nettverk. HLB fortsetter å være aktive på Facebook, i media generelt, gjennom foredrag samt studie- og karrieremesser.

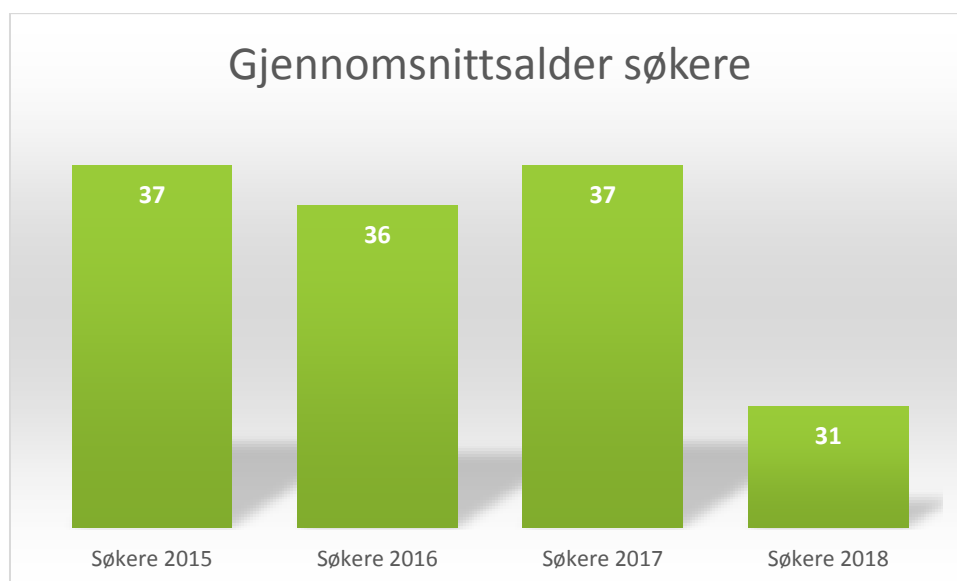

5.2 Frafall

Statistikken viser at frafallet på år 1 av Bachelorgraden har vært noe større i 2017/2018 enn foregående år. Det er viktig å finne ut hva dette skyldes. Studentene blir alltid kontaktet av administrasjonen på telefon og epost når de velger å trekke seg fra kurs/studier. På denne måten ønsker HLB å avdekke årsakene til at studentene velger å slutte. De mest vanlige årsakene som oppgis er sykdom eller at jobb prioriteres over studiet. Noen studenter oppgir ikke årsak og «forsvinner» i systemene. Det kan være nyttig for HLB å sende ut et anonymt spørreskjema til disse hvor høgskolen ber om redegjørelse for beslutningen. Det er mulig at enkelte opplever det ubehagelig å gi kommentarer direkte til administrasjonen, særlig hvis det er negativ kritikk. Dette kan løses med å sende ut et anonymt spørreskjema på slutten av studieåret til alle som har sluttet på de ulike fagene.

5.3 Gjennomsnittsalder for søkere

HLB jobber også for å få flere yngre studenter inn på bachelorgraden. Bryne VGS er nå en av de nærmeste naboene til HLB og høgskolen skal jobbe for å få til et samarbeid med dem. Videregående skoler i nærområdet ble invitert til åpen dag i Veslestova (forelesningssalen) våren 2018, dessverre ble tiden litt knapp. Arrangementet måtte avlyses på grunn av for få påmeldte. Neste år blir dette arrangementet satt til et tidligere tidspunkt. Likevel har gjennomsnittsalder for søkere på bachelorgraden gått ned for høsten 2018.

Det er foreløpig vanskelig å si noe om årsak til nedgang i gjennomsnittsalder for søkere til studieåret 2018. Det kan ha sammenheng med ny beliggenhet, dette må høgskolen eventuelt undersøke nærmere for å kunne grunngi. Vi har ingen søkere som kommer direkte fra videregående skoler, så her ligger et stort potensial for HLB.

HLB har registrert flere enn før som har kommet innom for en prat med studieveileder. Flertallet av disse har søkt og kommet inn på studiet til høsten 2018. De som var innom ble oppmerksom på studietilbudet via facebook-kampanje og forskningsprosjekt.

5.4 Studier, studenter og studiepoeng

I 2017 hadde høgskolen 35 registrerte studenter. Dette har variert litt fra år til år, men man kan se at oppgang og nedgang har sammenheng med hvor mange 10-poengs enheter som blir gjennomført.

Høgskolen har i kalenderåret 2017 hatt studenter på bachelorkursene Samfunn og utviklingsarbeid, Hest i Næring (høst), Landskap og Utvikling (høst), Økonomi og leining modul 1 og Nyskaping og samfunnsutvikling. De aller fleste søker nå opptak til HLB sin bachelorgrad.

I 2017 hadde HLB 13 studenter som gjennomførte den spesialkonstruerte modulen Fagkurs i samfunnsentreprenørskap, et 10-poengskurs om det å skapa positiv endring i eit lokalsamfunn.

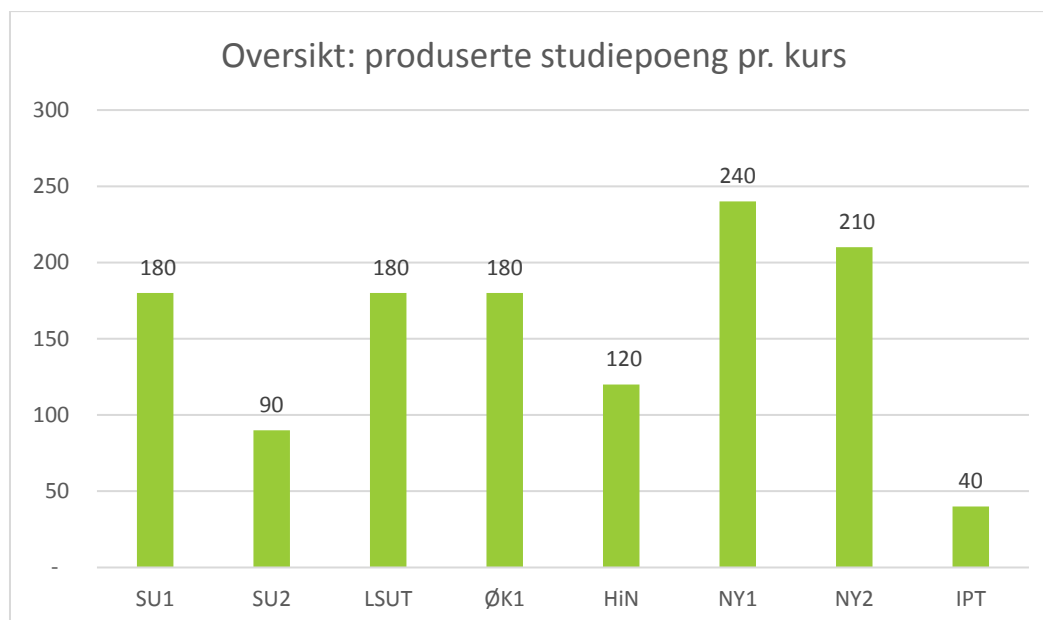
I 2017/2018 arrangerte HLB Inn-på-tunet kurs i samarbeid med Fylkesmannen i Møre og Romsdal. I dette kurset var det valgfritt å ta eksamen på 10 studiepoeng.

Det er en liten oppgang fra 1230 produserte studiepoeng i 2016 til 1460 studiepoeng i 2017. I 2018 er det produsert 1240 studiepoeng så langt. Vi ser at studiepoengproduksjonen er relativt jevn over tid. Vi har likevel kapasitet til å ta imot flere studenter og jobber med å øke antall studenter i alle fag.

1230 studiepoeng i 2016.

1460 studiepoeng i 2017

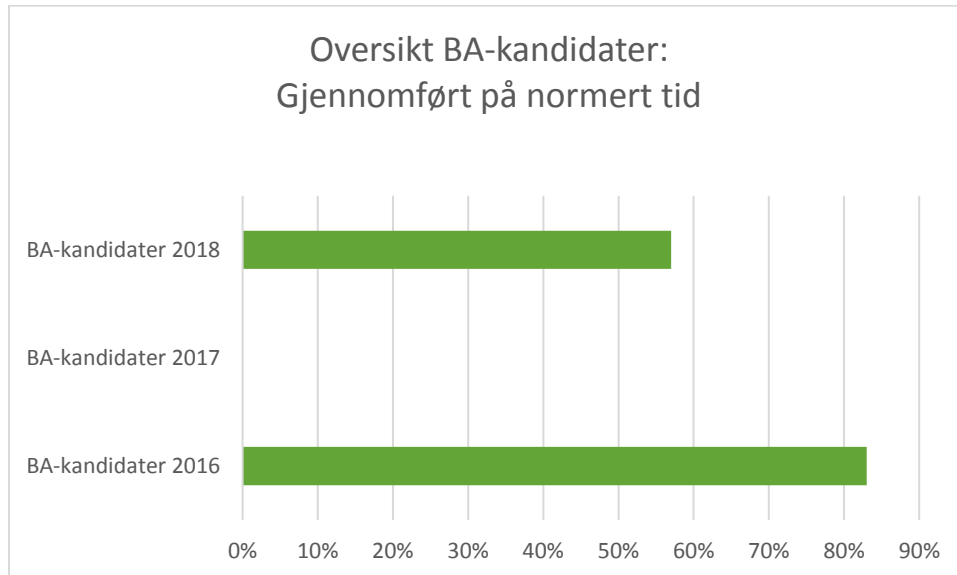
1240 studiepoeng i 2018 (så langt)

5.5 Gjennomføringer av bachelorgrad på normert tid.

Våren 2018 leverte sju studenter bacheloroppgaven sin. Av disse gjennomførte fire studenter innen normert tid (tre år eller mindre). Tre studenter har gjennomført graden på deltid og har oppnådd BA i løpet av 4-6 år.

Tabellen under viser tall for foregående år:

Våren 2016 leverte seks kandidater bacheloroppgaven sin. Fem av disse leverte innen normert tid.

Våren 2017 var det ingen som leverte BA-oppgaven sin. Dette skyldes at flere studenter som startet i 2014 gikk deltid. I tillegg fullførte to av studentene på dette kullet bachelorgraden sin på to år.

Ut i fra tallene våre ser vi at over halvparten av HLB-studentene som gjennomfører bachelorgraden leverer innen normert tid. HLB har få studenter og dette resulterer i at små endringer får store utslag på statistikken, så det er naturlig at det er svingninger her. Det er likevel viktig å påpeke at studentene som sluttet på studiet ikke er tatt med i statistikken. Frafall er noe HLB jobber med å redusere (se punkt 5.2). Det jobbes også kontinuerlig for å rekruttere flere studenter til bachelorgraden.

6 Utvalg ved HLB

De ulike utvalga ved HLB skal sikre at kvalitetsarbeidet er forankret i alle ledd ved høgskolen. HLB har definert følgende utvalg:

1. KALV – Utvalg for kompetanse, administrasjon, læring og vurdering
2. STUT – Studieutvalget
3. KU – Kunnskapsutvalget
4. LMU – Læringsmiljøutvalget
5. Studentrådet

Klagenemnda er for øyeblikket under vurdering, og skal revideres.

Oversikt over utvalg ved HLB:

Utvalgene rapporterer til Høgskulestyret gjennom *Årsrapport for kvalitet i utdanningen* én gang i året. Administrasjonen ved HLB vil oppfordre studentrådet til å lage en årsrapport som kan legges ved i rapporten.

6.1 KALV (Utvalg for kompetanse, administrasjon, læring og vurdering)

Alle ansatte ved HLB samles ca. en gang i måneden. Dette er en arena som gir alle ansatte mulighet til å komme med orienteringer og innspill. Det er vedtatt i KALV at det skal holdes 6 møter pr. halvår.

Faste punkt på møtet er:

- Orientering fra rektor
- Akkvisisjon (forskning)
- Oppfølging/orientering om aktive prosjekt
- Studier/forelesninger

Høstsemester 2017:

Høstsemesteret 2017 har det vært gjennomført 6 møter. På disse møtene har hovedfokusert vært på forskning ved høgskolen. HLB satser på at alle fagansatte er aktive i forskningsprosjekt som passer høgskolens fagprofil. HLB må jobbe med å få oppdragsinntektene jevnere fordelt mellom de fagansatte. Likevel er alle forelesere ved HLB involvert i forskningsprosjekter ved høgskolen.

Det er viktig at alle ansatte er orientert og oppdatert på alle forskningsprosjekt ved skolen, på denne måten kan forelesere formidle til studentene kunnskapen som blir produsert ved HLB. I studentenes oppgaveveiledning er det viktig å kunne benytte seg av forskning og kunnskap som er tettest mulig knyttet opp mot studentenes tema.

Det har også vært gjennomgang av praktiske forhold i forbindelse med forelesninger og studenter.

Vårsemesteret 2018:

På våren har det være gjennomført 6 møter. Fokuset har vært på akkvisisjon, prosjektgjennomgang og studier.

Det er fremdeles en utfordring å finne nok midler til å videreutvikle driften vår. Likevel er det stor aktivitet på EØS-søknader. Her har HLB opparbeidet seg et godt internasjonalt nettverk og er invitert med på flere prosjektsøknader som passer med høgskolens kunnskapsprofil.

Det er arbeides også med ny satsing på programmet Naturnær matproduksjon, som er satt i gang på grunnlag av den store interessen rundt Jordbokprosjekt som ble gjennomført i 2017. I dette programmet skal HLB knytte sin fagprofil og metode opp mot dette tema.

Det har vært gjennomgang av aktuelle studierelaterte saker. Det har vært fokus på evalueringer, eksamen, og andre aktuelle saker knyttet til studenter, forelesninger og kurs.

6.2 STUT (Studieutvalget)

Sammensetning:

- Rektor med representant fra administrasjonen som vara
- Alle studieansvarlige ved HLB
- To studentrepresentanter, hvor én skal være fra studentrådet.

Opgaver

STUT har ansvar for:

- A) Kontrollere at studieplanene er i samsvar med studietilsynsforskriften og de vilkårene som gjelder for akkrediteringen høyskolen har fått.
- B) Utvikling av studieplaner (innhold og kvalitet)
- C) Sikre at pensum og undervisning er egnet til å sikre kandidatens kompetanse i relasjon til målene i studiet.
- D) Kontrollere at alle kurs er i tråd med bachelorgradens overordnede læringsmål.
- E) Sikre at undervisningen bygger på relevant forskning
- F) Kontrollere at eksamens- og vurderingsformene er tilpasset undervisning og veiledning som blir gitt og skal være egnet for å nå målene i studiet.

Innkalling med sakliste skal være skriftlig, og det skrives referat fra alle møter.

Det skal holdes to møter hvert studieår (høst og vår)

Referatet skal sendes til Høyskolestyret, Studentrådet og Læringsmiljøutvalget (LMU). STUT er offisielt en underdel av LMU, med egne representanter.

STUT skal rapportere til styret minst én gang i året gjennom *Årsrapport for kvalitet i utdanningen*.

Representanter i STUT studieåret 2017/2018:

- Dag Jørund Lønning (rektor og studieansvarlig for Nyskaping og utviklingsarbeid)
- Rhys Evans (studieansvarlig Hest i næring og Landskap og utvikling)
- Olav Eggebø (studieansvarlig for Samfunn og utviklingsarbeid)
- Johan Barstad (studieansvarlig for Økonomi og leining)
- Cato Lassen, (student/leder studentrådet)
- Monica Birkeland, Student/styrerep.
- Christel Barbo, administrasjon

Studiekonsulent/administrasjon har som ansvar å rekruttere studenter til utvalget. STUT er en underdel av LMU, og rapporterer direkte til LMU.

Høst 2017:

STUT hadde ikke møte høsten 2017, på grunn av flytting til nye lokaler på Bryne. Det vil bli avholdt møte vår 2018.

Vår 2018:

Alle studieansvarlige hadde en gjennomgang av sine kurs og la frem eventuelle endringer for kommende studieår.

Gruppearbeidet i fagene på år 1 i utdannelsen vil blant annet bli endret på. I faget SU2 vil det bli valgfritt om studentene ønsker å levere prosjektoppgave individuelt eller i gruppe. Denne oppgaven teller mye av karakteren og det har vist seg at de gruppene som har hatt utfordringer med samarbeid har vært belastende for læring og miljø i faget. Gruppearbeid/prosjektarbeid er likevel et viktig læringsmål i utdannelsen, derfor vil det heller legges et obligatorisk gruppearbeid til oppgaver i SU1 som teller mindre for standpunktkarakter. Det satses på en mykere overgang på gruppearbeid for å legge et bedre grunnlag for fagene på år 2 og 3 i bachelorgraden.

Det ble gjennomgang av mindre endringer i de andre kursene også, blant annet studieturen i ØK1 blir endret for å at skal være enda mer relevant for vurderingsformen i kurset. Fokuset blir spisset mer på hvordan samfunnsøkonomi fungerer i praksis.

I kurset Hest i næring vil det bli mer fokus mot et praktisk utviklingsprosjekt i Time kommune. Her skal også pensum gjennomgås grundig. HLB vil inkludere studenter i prosessen ved å gjennomføre en egenundersøkelse blant studenter som har gjennomført kurset for å få tilbakemeldinger på hvordan de opplevde pensum. Denne undersøkelsen skal gå inn i vurderingsgrunnlaget for endringer.

Det ble også lagt vekt på planlegging nytt kurs i driftsledelse i møtet. Kurset vil knyttes opp mot høgskolens satsing på forskingsarbeidet rundt naturnære metoder, framtidslanndbruken. Læringsmål for

kurset vil være i tråd med høgskolens fokus på utviklingskompetanse og læren om å se nytt på ressursgrunnlaget rundt seg.

Det ble foreslått på møtet å være enda tydeligere i studieplanene hvordan evalueringer i hvert kurs knyttes til læringsutbytte.

Bruk av sensorrapport var også tema på møtet.

6.3 KU (Kunnskapsutvalget)

Kunnskapsutvalget (KU) synliggjør og drøfter hvor HLB er i dag og hvilken retning høgskolen skal jobbe mot.

KU har som ansvar å:

- Kartlegge kunnskapen ved høgskolen
- Komme med innspill til aktuelle kunnskapstema
- Legge en kunnskapsstrategi for det kommende året

Sammensetning KU:

- Rektor
- Alle studieansvarlige ved HLB
- Representant fra administrasjonen

Styreleder inviteres også på møtet.

Dette utvalget er ble opprettet vårsemester 2017. Det er viktig for HLB å være en spisset kunnskapsaktør på samfunnsutviklingsfeltet. Høgskolens fagmiljø må derfor jobbe tett for å sørge for at forskning og kunnskapsprofilen hele tiden er i tråd med overordnede mål og visjon. I et relativt lite forskningsmiljø er det viktig at alle ressurser blir fokusert inn relevante prosjekt som bygger og hever kunnskapsnivået på satsingsfeltene.

Det er holdt et møte i Kunnskapsutvalget (KU) studieåret 2017/2018.

Møtet var arrangert som et heldagsseminar. Fokus for seminaret var ny satsing for HLB på utviklingsprosjektet Naturnær matproduksjon.

Prosjektet er bygget på *Jordboka – det fantastiske universet under føtene* vår som ble utgitt i 2017 av rektor og professor ved HLB, Dag Jørund Lønning. Boka har ført til enorm interesse for naturnære/regenerative metoder. Dette er en fremtidsrettet måte å tenke natur og landbruk, hvor fokuset er rettet mot hvordan mennesket kan spille på lag med naturens egne prosesser. HLB har valgt å videreutvikle å satse videre på denne kunnskapen og knytte dette opp mot et samfunnsutviklings- og nyskapingperspektiv.

På møtet ble det gjennomgått hvordan høgskolen konkret skal jobbe med prosjektet fremover og hvilke ressurser som er tilgjengelige pr. dags dato. Det ble også fokusert på hvordan HLB kan knytte opp og nytte eksisterende fag- og kunnskapsportefølje satsing på naturnærprosjektet. Det ble også gjennomgått hvilke andre prosjekter som kan knyttes opp til denne satsingen og hvordan dette kan gjøres.

Studentene som skal skrive bacheloroppgaver 2018/2019 er orientert om prosjektet. De som ønsker å skrive om tema skal inviteres med på å delta og/eller observere prosjektfremgangen slik at de får et godt kunnskapsgrunnlag for oppgaven sin.

6.4 LMU

Læringsmiljøutvalget (LMU) har som oppgaver å:

- A) Bidra til at bestemmelsene i Lov om universiteter og høyskoler § 4-3 Læringsmiljø blir gjennomført ved HLB.
- B) Delta i planleggingen av tiltak vedrørende læringsmiljø
- C) Nøye følge utviklingen i spørsmål som angår studentenes sikkerhet og velferd
- D) Føre tilsyn med høyskolens oppfølging av studenter med funksjonshemninger.
- E) Vurdere bibliotekjentesten (hovedansvar ligger hos administrasjon)
- F) Eksamensavvikling
- G) Pensumtilgang
- H) Klagemuligheter for studenter
- I) Faglig og administrativ oppfølging i læringsprosessen
- J) Utdanningsplaner (hovedansvar STUT, som rapporterer til LMU)
- K) Følge opp studentevalueringer
- L) Studiekvalitet, studiemiljø og studentvelferd generelt

Representanter i LMU studieåret 2017-2018:

- Cato Lassen, leder
- Olav Eggebø, sekretær
- Dag Jørund Lønning, rektor
- Monica Birkeland, Student
- Rhys Evans, tilsett
- Rachel Mwakazi, student

Læringsmiljøutvalget har hatt ett møte studieåret 2017/2018

Høst 2017:

På LMU-møtet høst 2017 var det tre saker som ble tatt opp.

Første møtet med LMU var det fokus på midtveisundersøkelsen blant studentene. Resultatene viste at studentene er godt fornøyde med både lærings- og sosialt miljø.

Innspill fra studenter:

Det ble tatt opp konkurranse fra sluttevaluering vår 2017, hvordan trekningen ble gjennomført og hvem som vant.

LMU vurderer det slik at dette er en anonym spørreundersøkelse, og det vil påvirke hvem som svarer om det er en åpning for å skrive inn e-post adressen sin, selv om det er valgfritt vil dette kunne påvirke svar og resultat fra undersøkelsen det må trekkes en vinner av den konkurransen som gikk, selv om vi endrer utførelse. HLB må se nærmere på hvordan en eventuell konkurranse/godtgjørelse kan gjennomføres slik at respondentene fremdeles er anonyme.

Det er oppdaget at det innimellom er innsyn til toalettet i veslestova når lyset er på, selv om rullegardin er trukket ned, HLB har ikke lagt mer merke til dette, og har ikke hørt flere innspill om dette i etterkant av møtet.

Det foreslås å bytte ut håndkle på toalett med dispenser for tørkepapir, da det oppleves uhygienisk med håndkle som henger lenge av gangen å brukes av mange, HLB vil gjennomgå rutine for vask av håndkle og vurdere andre tiltak, rutine for vask av toalett vil også gjennomgås.

Det må opplyses ved studiestart/samlingstart at hver student er ansvarlig for egen mat plassert i kjøleskapet og må selv passe på å kaste/ta med seg mat som ikke blir spist.

Nytten av samlingsevaluering etter hver samling blir en sak til studentrådet for behandling.

HLB opplever at flere benytter seg av podcaster, disse skal legges inn på moodle innen rimelig tid etter samling, Administrasjonen skal se på muligheten for å ha en tidsfrist for publisering.

Vår 2018:

I møtet ble følgende saker gjennomgått:

- Gjennomgang av referat fra sist møte
- Gjennomgang fra sluttevaluering blant studentene
- Innspill fra studentene
- Informasjon om SAIH-medlemskap
- Eventuelt

Det ble gjennomgått status for saker som ble tatt opp på sist LMU-møte og som er behandlet i KALV-møtene ved HLB. Alle saker som angår studentene blir presentert på første studiesamling, administrasjonen vil ta en informasjonsrunde med studentene.

Det vil bli viktig å formidle til studentene at podcasts ikke skal være en erstatning for å delta på samlinger. Dette er ment som et verktøy for repetisjon før oppgaveskriving og eksamen. Det vil ikke bli prioritert at disse blir publisert umiddelbart etter forelesninger, men administrasjonen skal publisere dem så snart det er mulig, det blir ikke satt en deadline.

Svarprosenten for undersøkelsen var på 46% mot en svarprosent på 67% fra sluttevalueringen vår 2017. Det ble lovet ut et kompendium (tilfeldig trekning blant alle HLB-studenter) til to studenter dersom vi greide over 70% respons. Undersøkelsen ble informert om på siste samling i de ulike fag. I tillegg ble det

sendt ut en påminnelse om undersøkelsen. HLB kan se på alternative metoder for å få opp denne prosenten.

Rapporten viser at studentene ved HLB er generelt godt fornøyde med alle aspekter ved utdannelsen.

Tilbakemelding på oppgaver i de ulike kursene skilte seg ut som et punkt hvor studenter opplevde utfordringer. Det ble vedtatt i møtet at studieansvarlige har som ansvar å være enda tydeligere på hvordan tilbakemeldingen på mappeevalueringen i de ulike fagene fungerer. Alle forelesere praktiserer dette forskjellig på bakgrunn av kursets natur, derfor er det i første omgang viktig å forberede studentene på hvordan tilbakemeldingene foregår i første omgang. Det er mulig studenter sammenligner tilbakemeldingsmetodene med fag de har tatt siden det er mappeevaluering i alle fag.

Det er laget en studenthåndbok for studentene som beskriver ansvarsområder på alle nivå i utdannelsen (administrasjon, forelesere og studenter). Det er også en liste over viktig informasjon studentene må sette seg inn i.

Det ble informert om at HLB har meldt seg inn i Universell sitt LMU-nettverk.

Det ble informert om at HLB har meldt seg inn i SAIH.

Det ble også informert om at administrasjonen vil ta initiativ til et oppstartsarrangement for studentene.

6.4.1 LMU-nettverk

Høsten 2017 ble HLB medlem av den nasjonale pådriverenheten Universell sitt LMU-nettverk. Universell jobber på oppdrag for Kunnskapsdepartementet som nasjonal pådriver for blant annet læringsmiljøutvalgene (LMU) ved norske universiteter og høyskoler. En del av dette arbeidet, består i å tilby et [LMU-nettverk](#) for utvalgenes sekretærer.

Universell har siden 2003 hatt i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet å være nasjonal pådriver for universell utforming, inkluderende læringsmiljø og institusjonens læringsmiljøutvalg (LMU) i høyere utdanning.

5.6.2. Studenthjelp

Det er gitt uttrykk for at enkelte studenter ønsker hjelp til lesing av pensum, administrasjonen kan lage en digital plattform på Moodle for å lage for eksempel kollokviegrupper og lignende. Studentrådet vil lage en sak på dette. Studenter kan ta kontakt med administrasjonen om de ønsker særskilt hjelp til pensum og oppgaver.

Det er reist spørsmål om tilbud til utenlandske studenter som kommer inn via prosjekter, hvordan kan man hjelpe disse med bosituasjon, transport og eventuelt oversetting av pensum tekster. HLB har ikke tatt stilling til dette da vi foreløpig ikke har hatt utenlandske studenter.

6.5 Studentrådet

Sammensetning:

Studentrådet består av en tillitsvalgt fra hver av de ulike kursene. Tillitsvalgt bør velges snarest mulig, og senest innen en måned etter studiestart. Det velges i tillegg en vararepresentant for hver klasse.

Tillitsvalgte er bindeledd mellom klassen og studentrådet, og tar eventuelle saker fra klassen opp i studentrådet.

Studentrådet konstituerer seg selv hver høst. Det velges leder, nestleder og sekretær. Studentrådet velger også representant til høgskolens styre, som bør være lederen eller nestlederen i studentrådet. Det blir også valgt representanter for Læringsmiljøutvalget (LMU) og Studieutvalget (STUT)

Studiesekretær og rektor har normalt møterett, men ikke stemmerett, i studentrådet. Imidlertid kan studentrådet også behandle saker uten at ansatte ved skolen er til stede. Administrasjon tar initiativ til første møte etter studiestart.

Oppgavefordeling:

Studentrådsleder: Har i samarbeid med sekretæren, ansvaret for å kalle inn til møter. Leder studentrådet og holder oversikt over aktiviteter/ saker som til enhver tid pågår.

Tar initiativ til nye aktiviteter. Møter i læringsmiljøutvalget.

Nestleder: Stedfortreder for studentrådsleder. Møter i læringsmiljøutvalget.

Sekretær: Ansvar for å skrive møteinnkalling og saksliste sammen med leder. Skriver referat fra alle møter. Referatet sendes medlemmene i studentrådet og skolens administrasjon, innen en uke. Har i samarbeid med studiesekretær ansvaret for at referater blir lagt ut på Moodle eller formidlet på annen måte til studentene ved HLB.

Studentrådet kan etter behov fordele andre verv/oppgaver:

Informasjonsansvarlig: Sørger for at informasjon fra studentrådet blir lagt ut på høgskolens internettside. Informere nye studenter om tillitsvalgtordningen.

Velferdsutvalg: 2-3 personer. Ansvar for å arrangere en årlig studentfest og eventuelt andre velferdstiltak.

Kasserer: Ansvar for økonomi og regnskap i forbindelse med studentarrangementer.

Administrasjonen i HLB har ansvar for å kalle inn til og gjennomføre oppstartsmøte for Studentrådet.

Representanter i studentrådet studieåret 2017-2018:

Cato	Lassen	Leiar	BA
Rachel	Mwakazi	Nestleiar	BA
Monica	Fuglestad	Sekretær	BA
Gunn Helen	Johnsen	Medlem	BA
Rachel	Mwakazi	Representant STUT og LMU	BA
Monica	Fuglestad	Representant STUT, høgskulestyre og LMU	BA

Høst 2017:

Første møte ble holdt i oktober 2018, dette var utsatt på grunn a flytting. På dette møtet hadde administrasjonen en grundig gjennomgang av Studentrådet sine oppgaver.

Studentene ble tilbudt en elektronisk plattform for studentdemokrati via Moodle, høgskolens læringsplattform. Denne plattformen skal studentene selv ha ansvar for. Administrasjonen har som oppgave å gi opplæring i bruk av dette verktøyet dersom det er ønskelig.

Administrasjonen fikk ikke signaler om at studentrådet ønsker å benytte seg av dette tilbudet i 2017-2018, derfor har plattformen ikke vært aktiv. Studentmiljøet er relativt lite ved HLB og administrasjonen ved høgskolen har inntrykk av at studentene foretrekker å kommunisere via andre sosiale medier mellom samlingene.

Under eventuelt ble det tatt opp parkering for studentene, administrasjonen har vært i kontakt med Bryne kirke, som dessverre ikke kan tilby parkering. *Administrasjonen er i kontakt med Sølhogda borettslag og avventer svar på om studentene kan få bruke et gitt antall p-plasser på deres parkeringsplass.

Studentarrangement, studentrådet skal brainstorme forslag til inkluderende arrangement blant studenter for å bidra til et godt læringsmiljø.

Det er opprettet en felles Facebook gruppe for studentene ved HLB, studentrepresentantene har ansvar for å få alle studenter som ønsker det inn i denne.

Vår 2018:

HLB har ingen registrerte saker fra Studentrådet studieåret 2017/2018.

HLB planlegger å utfordre studentrådet på å få i gang et system for samlingsevalueringer. Tidligere forsøk hvor administrasjon og forelesere har tatt initiativ har ikke resultert i jevnlig tilbakemeldinger. Derfor ser

administrasjonen det nødvendig å samarbeide med studentene om en ordning som berdre lar seg gjennomføre. Dette blir en sak på oppstartsmøtet studieåret 2018/2019.

Administrasjonen vil også oppfordre Studentrådet til å lage en årlig rapport som kan presenteres i *Årsrapport for kvalitet i utdanningen* og behandles i relevante utvalg ved høgskolen.

7 Beskrivelse av kvalitetssikringssystemet for studiene ved HLB

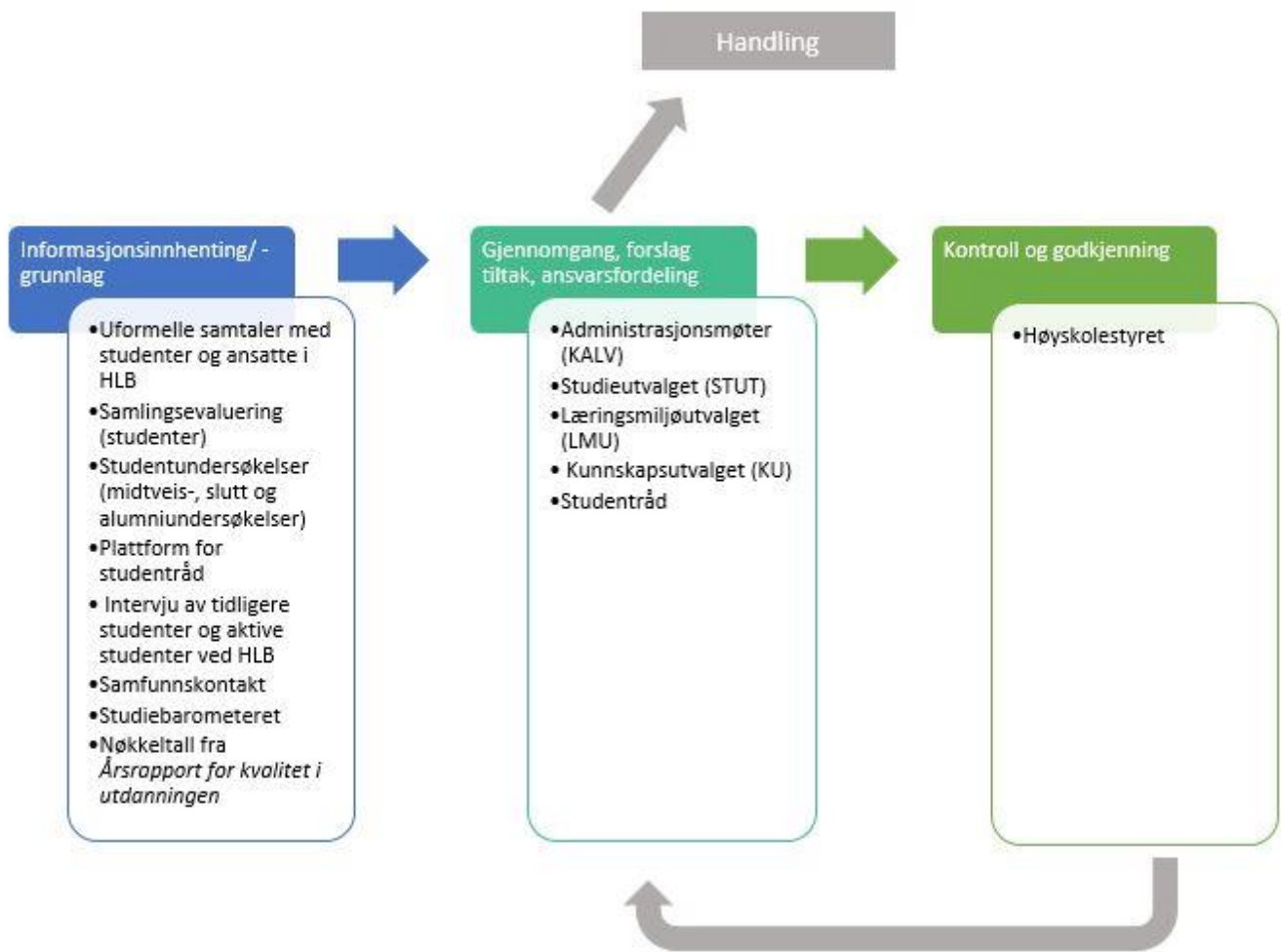
7.1 Kalender/årshjul for utvalg ved HLB og aktiviteter knyttet til kvalitetssystemet ved HLB:

DATO	HVA	HVEM	KOMMENTAR
September	Årsrapport for kvalitet i utdanningen leveres til styret	Administrasjonen og Rektor	Årsrapporten er gjeldende for det foregående studieår.
September-Juni	Samlingsevalueringer	Studentene ved HLB. Tillitsvalgt på hvert kurs har ansvar for å rapportere til administrasjon ved HLB eller til Studentrådet.	Hver samling skal studentene gjennomføre en evaluering.
September-Juni	KALV-møter	Alle ansatte ved HLB deltar på disse møtene. Administrasjon har ansvar å kalle inn.	Disse møtene skal holdes jevnlig, ca. en gang i måneden.
September/oktober	Valg av studenttillitsvalgte og innkalling til Studentrådsmøte	Tillitsvalgte for alle kurs + rektor og representant fra administrasjonen.	Administrasjon har ansvar for å kalle inn til første møte.
Oktober	KU- møte	• Rektor • Alle studieansvarlige ved HLB • Representant fra administrasjonen	Årlig møte for å synliggjør og drøfte hvor HLB er i dag og hvilken retning høgskolen skal jobbe mot.
Oktober/November	Intervju med tidligere studenter i forbindelse med produksjon av studiekatalog.	Administrasjon/markedsansvarlig	Dette er en god arena for å få informasjon om hvordan det er å være student ved HLB.
November/desember	Midtveisevaluering/undersøkelse for studenter	Administrasjon og studieledere	Via easyquest. Det skal sendes påminnelse etter en uke. Administrasjon utarbeider rapport på grunnlag av resultatene og

			sender til LMU, STUT og Studentråd.
Desember	Møte med Læringsmiljøutvalget (LMU) og Studentutvalget (STUT)	Alle medlemmer i utvalgene	Leder for utvalg sender ut innkalling og saksliste.
Mai	Sluttevaluering fra studenter	Administrasjon i samarbeid med studieansvarlige	Spørreundersøkelse i Easyquest.
Mai	Spørreundersøkelse: Oppfølging av uteksaminerte kandidater	Administrasjon	Spørreundersøkelse i Easyquest.
Mai	Studentundersøkelse - sluttevaluering	Administrasjon og studieledere	Det skal sendes påminnelse etter en uke. Administrasjon utarbeider rapport på grunnlag av resultatene og sender til LMU, STUT og Studentråd.
Mai/Juni	Møte med Læringsmiljøutvalget (LMU) og Studentutvalget (STUT)	Alle medlemmer i utvalgene	Leder for utvalg sender ut innkalling og saksliste.

7.2 Oversikt over evalueringsrutinene for HLB:

Følgende modell beskriver evalueringsrutinene for HLB:

Kort forklaring på utvalgenes funksjon for utvikling og sikring av kvalitet ved institusjonen:

- KALV – Fortløpende oppfølging av akkvisisjon, eksisterende prosjekt/forskning og studierelaterte saker.
- KU – Strategimøte / faglig utvikling
- STUT – Planlegging og implementering
- LMU og studenteråd er sentrale organ for studentmedvirkning

7.3 Nye tiltak for studieåret 2017-2018

Dette var punktene som ble satt opp i forkant av studieåret:

1. HLB har formalisert det årlige lærermøtet. Utvalget blir referert til som Studieutvalget (STUT) og vil ha møter to ganger pr. studieår

2. Administrasjonen skal oppfordre studentrådet til å levere årsrapport til LMU og STUT leder. Denne skal gjennomgås i administrasjonsmøtet og Studieutvalget (STUT). I tillegg skal denne legges ved i årsrapport om kvalitet i utdanningen.
3. Samlingsevaluering: det vil bli satt av tid på hver samling til evaluering av opplegget. Det er kun studentene som deltar på denne evalueringen, skolens ansatte vil ikke være tilstede.
4. HLB vil fortsette å tilby tilrettelegging og gi tilbud om en digital arena for studentdemokrati.
5. HLB har definert og synliggjort alle utvalg ved høgsolen.

Kommentar:

HLB tok tak i alle tiltak som ble satt for studieåret. Det er ikke mottatt årsrapport fra studentrådet, det kan tydeliggjøres fra høgsolen hvordan og når denne kan leveres. Dette er likevel ikke pålagt, men frivillig fra studentenes side.

Det ble lagt til rette for samlingsevalueringer, men administrasjonen ved HLB fikk signal fra studentråd at studentene ikke følte at det var nødvendig hver samling. Denne saken følges opp i oppstartsmøte med Studentrådet 2018-2019. Det samme gjelder tilbud om digital arena for studentdemokrati, studentene opplyste om at de ikke ønsket å benytte seg av dette studieåret 2017-2018. Dette vil også bli en sak på oppstartsmøtet for Studentrådet.

8. Tiltak som ble behandlet i styret studieåret 2017-2018

Styret må delegerte vedtaksmyndighet Studieutvalget (STUT) til det organet som skal fastsetter studieplaner. Videre må HLB sørge for at organet har kompetanse til å vurdere om studiet er i samsvar med gjeldende regelverk og med det som ble lagt til grunn for NOKUT sin akkreditering av studiet. Dette er et utvalg som alltid har eksistert ved HLB, men nå må dokumenteres og defineres inn i kvalitetsrutinene ved høgsolen.

Representanter i STUT høst 2017:

- Dag Jørund Lønning (rektor og studieansvarlig for Nyskaping og utviklingsarbeid)
- Rhys Evans (studieansvarlig Hest i næring og Landskap og utvikling)
- Olav Eggebø (studieansvarlig for Samfunn og utviklingsarbeid)
- Johan Barstad (studieansvarlig for Økonomi og leing)
- Cato Lassen (studentrep.)
- Monica Birkeland Fuglestad (Student/styrerep.)
- Rachel Mwakazi (studentrep.)
- Christel Barbo (admin)

STUT har hatt to møter i forbindelse studieåret 2017-2018.

9. Studentevalueringer

Det ble gjennomført to evalueringer studieåret 2017-2018.

9.1 Midtveisundersøkelse: oppsummering

Denne undersøkelsen viser et stort flertall som er godt fornøyd med alle aspekter av studiene ved HLB.

I 2017 var svarprosenten på 33 %, mot 52% i 2016. Det er sendt ut flere påminnelser om dette på epost til alle studenter, allikevel er det en nedgang fra i fjor.

I oppsummeringen vises det til de punktene med størst avvik i tilbakemeldingene. Det må også påpekes at HLB har relativt få studenter og at én student kan utgjøre en betydelig prosentandel.

Det kommer frem av undersøkelsen at vi fortsatt kan bli bedre på informasjonsflyt, svare raskere på epost, være tidligere ute med info om studietur og endringer i samlinger/forelesinger. En del kommenterer også at vi kan bli bedre på å komme med tidligere tilbakemeldinger og oppfølging på oppgaver. Det kommer frem at studiesenteroverføringene er ikke optimale på lyd.

I Nyskaping 1 er det ønskelig med gjennomgang av pensum.

Flere her har også svart at de ønsker podcaster ut på moodle raskere.

Ellers må foreleser (og studenter) passe på plassering av mikrofon slik at de på studiesenter hører hva alle sier.

9.2 Sluttevaluering: oppsummering

I oppsummeringen nevnes de punktene med størst avvik i tilbakemeldingene. Det må også påpekes at HLB har relativt få studenter og at en student kan utgjøre en betydelig prosentandel.

Svarprosenten på denne evalueringen var på 46%

Det kommer frem av undersøkelsen at vi har gode engasjerte forelesere, studentene opplever å få god tilbakemelding og de fleste er fornøyd. Noen mener pensum i de enkelte kursene kan være litt vanskelige, men jevnt over er svaret passelig mengde gjennom året. De fleste er positive til mappe som evalueringsform og vurderer denne til bra eller svært bra.

Flere nevner langdistanse forelesinger som utfordrende og lite brukervennlige, samt at språkvansker gjorde ting litt vanskeligere enn nødvendig i ØK1.

Det kommer også fram at vi kan bli bedre på tilbakemeldinger på oppgaver i enkelte kurs, og at disse blir gitt i god tid før innleveringsfrist.

Studentene påpekte at det er viktig å komme i gang med forelesinger til satt tidspunkt.

Det er ønskelig at datoer for neste års samlinger kommer ut så fort som mulig.

Noen respondenter sier en del av podcastene har litt dårlig lyd, og at de bør komme ut raskere.

9.3 Oppfølging av uteksaminerte studenter

9.3.1 Intervju med uteksaminerte Bachelorstudenter

HLB er jevnlig i kontakt med uteksaminerte bachelorstudenter. Studieansvarlig på år 1 inviterer blant annet noen til å holde foredrag for førsteårstudentene ved HLB. Det er også foretatt intervjuer i forbindelse med markedsføringsmateriell. Administrasjonen har også samlet informasjon gjennom uformelle samtaler med studenter i etterkant (på telefon eller møte).

Studentene vi har pratet med er i følgende bransjer/yrker:

- Ansatt i kommuner eller det offentlige med utviklingsorienterte oppgaver (stedsutvikling)
- Jobber med egne utviklingsprosjekt på egen gård
- Selvstendig næringsdrivende i eget lokalmiljø – stedsutvikling.
- Landbruksrådgiver
- Innen undervisning på ungdomsskolenivå (her har økonomifagene en viktig rolle)
- Mastergradstudier

Flere av HLB sine tidligere studenter er politisk aktive og bruker kunnskapen fra HLB inn i sitt politiske arbeid.

Administrasjonen har også vært i kontakt med studenter som ikke er i stillinger som er relatert til utdannelsen ved HLB. Noen av disse studentene har ytret behov for mer fokus på å lære å «selge inn» kompetansen sin hos potensielle arbeidsgivere. Dette er noe HLB vil fokusere mer på i år 3 av bachelorgraden (Nyskaping og utviklingsarbeid).

9.3.2 Undersøkelse: uteksaminerte studenter

Denne undersøkelsen er gjennomført via easyquest. Undersøkelsen er sendt til studenter som gikk ut med bachelorgrad fra 2012 til 2016.

Av de potensielle 32 respondentene, var det ti som sendte inn svar på undersøkelsen. Dette er i seg selv en god svarprosent på en slik undersøkelse, men utfordringen er såpass få respondenter i antall gjør det vanskelig å trekke store linjer fra disse tallene. En mer kvalitativ tilnærming, som intervjuer, gir langt mer relevant data. Denne undersøkelsen gir likevel en viss innsikt i hva tidligere studenter holder på med.

Det ble lyst ut premie for deltaking, og det ble sendt ut flere påminnelser. Dessverre ble det bare ett ekstra svar etter påminnelser (fra åtte til ti).

Disse yrke(områda)/utdanningane blei lista opp som aktivitet etter fullført grad ved HLB:

- a. Helsevesen
- b. HMS
- c. Butikksjef (ansvar for utvikling)
- d. Utviklingsarbeid
- e. Nærings- og utviklingssjef i kommunal sektor
- f. Nettansvarleg Norges Landbruksrådgivning (starta før utdanning)
- g. Gardsutvikling

- h. Master in Energy, Environment and Society ved UiS
- i. Gått vidare med Mastergrad (ikke spesifisert)

Flere av studentene beskriver styrkene ved kompetansen de har fått få Bachelor graden som:

- Styrking av akademisk lesing/skriving, kunnskap om praktisk/aktivt feltarbeid og nyskapende tenking. Evner å se andre/nye muligheter og løsninger, er mindre hjemmeblind en før og at en lærer å tenke utenfor boksen.
- Får større innsikt i menneske og forskningsbasert kunnskap. Kunnskapen kan brukast innanfor fleire fagfelt og handlekraft.

Flere av studentene nevner at de ønsker mer grunnleggende filosofi, mer om tilleggsnæring i landbruket, flere nevner og at det er viktig at ikke utdanningem blir for teoretisk og at det kunne vært mer praktisk i form av mulighet for korte praksisperioder innenfor utdanningen.

I forhold til jobb etter fullført Bachelor grad er svarene til de som synes det er vanskelig å finne jobb at grunnen er for lite praktisk arbeidserfaring i fagområdene og at alder også kan spille inn. Studiet er lite kjent og det er vanskelig å selge inn tverrfaglig, samt at det er lite tilgjengelige jobber innenfor fagområdene.

Under andre innspill ser man at studentene er generelt fornøyde med Bachelor utdanningen og at de er sikre på at de vil få bruk for graden. Flere formidler at de har utviklet inspirasjon og motivasjon, de har fått god læring og oppfølging, er bedre kvalifisert for jobber de hadde før de fullførte graden og håper at det kan komme en mastergrad.

10. Samarbeid med Studiesenteret.no

Følgende studiesenter deltar i prosjektet studieåret 2017/2018:

- Hardanger
- Kongsvinger
- Tynset
- Valdres
- Otta
- Sunndal
- Tana
- Vadsø

HLB har hatt god dialog og positivt samarbeid med de ulike studiesentrene gjennom hele studieåret. HLB håper og jobber for enda bedre rekruttering av studiesenterstudenter til studieåret 2017-2018. Vi hadde kun to studenter på år 1 av BA-graden via studiesenteret studieåret 2016-2017. Det er vanlig at det varierer fra år til år. Høgskolen har likevel sendt ut mer informasjonsmateriell til studiesentrene og oppfordret til enda mer aktiv formidling av HLB sitt studietilbud i sine nettverk.

Christin Kristoffersen ble ansatt som ny administrerende direktør for studiesenteret.no i mars 2018. Hun planlegger en å besøke alle medlemmene i nettverket i løpet av høsten 2018. HLB har vært i god dialog med Kristoffersen og etterlyst en bedre strategi for felles markedsføring av våre studier via studiesenternettsverket. Dette vil bli en av sakene som fokuseres på under møtet.

Studiesenteret gjennomfører egen studentundersøkelse hver vår. På grunn av problemer med kapasitet fikk ikke Studiesenteret gjennomført noe undersøkelse våren 2018. Dette er andre år høyskolen ikke har fått rapport fra studiesenteret.no. Dette vil administrasjonen ta opp i møtet med studiesenteret høsten 2018. Selv om studiesenterstudentene deltar i alle undersøkelser som blir gjennomført ved HLB viktig for høyskolen at studiesenteret gjennomfører sin egen. På denne måten får HLB et grunnlag for å sammenligne kvaliteten i forhold til andre institusjoner som har undervisningen sin tilrettelagt på denne måten. Dette gir også HLB et viktig innblikk i hvordan studentene opplever tilrettelegging og undervisningen fra sine lokale studiesenter.

11. Forskningsprosjekter ved HLB studieåret 2017-2018

HLB formidler kompetanse som er direkte rettet mot verdiskaping og omstillingsprosesser. Kompetanse innen bygdeutvikling og nyskaping er særs relevant for et utfordret næringsliv. Både forskning og utdanning ved HLB er utviklingsorientert, og handler om at en skal bygge videre på de ressursene en allerede har, å kunne se dem i et nytt lys.

Alle HLB sine forskningsprosjekt skal støtte opp om HLB sin visjon om å være et ledende kunnskapsmiljø for livskraftige lokalsamfunn. Filosofien til skolen ligger til grunn for alle oppdrag: for å lykkes med utviklingsarbeid må endring skje fra grasrota. Dialog og mobilisering er sentrale begrep både i forskning og utdannelsen ved HLB. Høyskolen har spesialisert seg på å bruke metoder som dialog, mobilisering og brei deltaking på tvers av interessegrupper og sektorer for å få til bærekraftig utvikling.

All forskning ved høyskolen skal også støtte opp under studiene ved HLB. Det er også mulig for studentene å ta del i forskningsarbeidet. Tidligere har vi hatt studenter som har deltatt i prosjektene på ulike måter. Noen har fått være direkte med i forskningsarbeidet, andre har skrevet oppgaver rundt høyskolens forskningsprosjekter. Fagansvarlige formidler også forskningsarbeidet ved HLB i forelesninger.

Følgende forskningsprosjekter har vært aktive studieåret 2017-2018:

HLB satsar på framtidsretta landbruk

I 2017 lanserte professor ved HLB, Dag Jørund Lønning, *Jordboka – det fantastiske universet under føtene våre*. Kunnskapen som blir presentert i boka har skapt stort engasjement i heile Norge og i utlandet. Arbeidet utfordrar etablerte «sanningar» om kva landbruk er og kan vera.

Boka sett fokus på:

- Korleis kan landbruket bli både langt meir produktivt og langt meir klima-/miljøvennleg

- Om molda kan vera det aller mest effektive klimatiltaket?
- Ulike perspektiv på forholdet mellom menneske og mold: Vart samspel. Brutal øydelegging. Draumen om nærleik til naturen

Med utgangspunkt i *Jordboka* vil HLB halde fram med å utforska korleis den nye kunnskapen om kva mold er og gjer, kan bana veg for nye og uhyre produktive samspel mellom menneske og dei skapande kreftene under føtene våre. Eit slikt samspel kan både revolusjonera matproduksjonen, føra mennesket nærare naturen, og til og med redda klimaet vårt. Skal me lukkast, må mykje endrast; tenkemåtar, handlemåtar, politikk, forvaltning, osv.

Den største kunnskapsutfordringa me står overfor i dag, er å oppnå ei langt betre forståing av naturen sine eigne produktive krefter og korleis me kan spela på lag med desse.

Framtidsretta landbruk vil ha ei sentral rolle i forskingsarbeidet ved HLB framover. Høgskulen utviklar og eit eige kurs for studentane våre som tek utgangspunkt i den nye kunnskapen.

Forskings- og utviklingssatsingar 2017-2018

Følgjande prosjekt har vore aktive:

Jordboka

I 2017 blei *Jordboka* publisert. Boka er den første populærvitenskaplege og allment retta boka på norsk om den levande matjorda. Boka tar for seg mellom anna biologiske og kulturhistoriske sider ved matjorda, status for verda sine jordressursar, og miljø- og klimautfordringar knytte til jorda og utnytting av jord som produksjonsressurs. Boka er i første rekke retta mot allmenmarknaden, men og aktørar innanfor landbruket.

Jordboka blei lansert i ei fullsett Storstove på Bryne. Seminaret vart opna med korte helsingar frå styreleiar i HLB, Odd Arild Kvaløy, ordførar i Time, Reinert Kverneland, og fylkesordførar i Rogaland, Solveig Ege Tengesdal.

Programmet var bygd opp rundt fire faglege innleiingar. *Jordbok*forfattaren, professor Dag Jørund Lønning, starta, og gav dei frammøtte eit djupdykk ned i det desidert største livsuniverset på planeten, molda. Lønning fortalde om tette band mellom menneske og mold, band som går veldig langt tilbake, men også om korleis me dei siste tiåra, grunna våre industrielle produksjonsmetodar, brutalt har øydelagt enorme område med levande mold.

Blant foredragshaldarane var den verdskjende amerikanske miljøforkjemparen og forfattaren Courtney White. Han hadde eit fagleg innlegg om korleis eit karbonlagrande landbruk kan utviklast i praksis.

Paul og Elizabeth Kaiser frå Singing Frogs Farm i det nordlege California var og invitert til å fortelje om den økologiske drifta på garden sin. Dei er kanskje verdas mest økonomisk produktive bønder og har vunne fleire prisar for drifta si.

Tilbakemeldingane frå mange blant dei 400 deltakarane var overveldane positive. Blant dei påmeldte var mellom anna politikarar, forvaltarar, bønder, miljøvernarar, studentar, skuleelevar, forskarar og hagebrukarar.

Forfattar/prosjektleder: Dag Jørund Lønning

Samarbeid om bygdeutvikling i Tsjekkia

HLB samarbeider med Charles University i Praha om å utvikle digitale læringsressursar for ein ungdomsskole (med fokus på handverk og berekraftig produksjon) i Tsjekkia. Prosjektet vart avslutta i 2017.

Prosjektleder ved HLB er Rhys Evans

Plansmie Ågotnes

Plansmia er eit utviklingsverktøy for å gjere Ågotnes til eit attraktivt og berekraftig lokalsenter i Nordre Fjell. Kommunen vil med dette prosjektet leggje til rette for brei medverking, og skape eit godt fundert kunnskapsgrunnlag som sikrar at Ågotnes utviklar eit attraktivt lokalsenter for bebuarar, tilflyttarar, arbeidspendlarar og den lokale, regionale og internasjonale maritime næringsklynga som er lokalisert der.

HLB bruker metodar som dialog, mobilisering og brei deltaking på tvers av interessegrupper og sektorar for å få til berekraftig utvikling. HLB bruker og digitale arenaer i dette prosjektet for å styrka dialogen utover samlingane.

Prosjektleder: Dag Jørund Lønning

Mat i Møre og Romsdal

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling leiar arbeidet med å laga eigen strategi for lokalmat og reiseliv i Møre og Romsdal. Både blå og grøn sektor er kopla på denne storsatsinga som er nyskapande og unik i norsk samanheng.

Fokus i Norge har i stor grad vore på det enkelte produktet og den enkelte produsenten, men det som kjenneteiknar store matregionar ute i Europa, er tydeleg forankring i levande lokal kunnskap og matpraksis. Det er denne forankringa som gjer det spennande å besøka ein slik region. Som turistar søker me aktivt etter dei stader dei lokale et, etter den lokale maten og den lokale kunnskapen.

Møre og Romsdal fylke først her i landet med ambisjon om å utvikla ein heilskapleg regional strategi for korleis lokalmat og reiseliv kan koplast betre saman. Fylkeskommunen og den regionale partnerskapen er oppdragsgjevar/prosjekteigar.

I prosjektet jobbar ein både med å hente kunnskap frå vellukka prosjekt andre stader, evaluera tidlegare satsingar i Møre og Romsdal, kartleggja eksisterande lokalmatproduksjon i fylket og aktivt motivera til / leggja til rette for at denne kan auka. Lokalmat frå både blå og grøn sektor skal koplast mot små og store aktørar i reislivsnæringa i fylket.

HLB vil legg stor vekt på brei involvering, og tydeleg forankring i lokal kunnskap, tradisjon og aktivitet. Skal ein lukkast med ein heilskapleg regional utviklingsstrategi for lokalmat, er det mange ulike aktørar som må inkluderast og trekkjast fram. Dette gjeld sjølvstøtt den som produserer og den som står for sal, men desse støttar seg på lokal kunnskap, på nyskapande og kreativ bruk av lokal ressursar, på historieforteljarane, på alle dei som produserer og vedlikehald det lokale/regionale kulturgrunnlaget og særpreget som gjev tilleggsverdi til lokalmaten. Det er også viktig å sjå breitt på kundegrundlaget: både fastbuande, fritidsbuande og tilreisande er potensiale kundar og brukarar av lokalmat.

Prosjektet skal aktivt søkja etter fellesverdier, verdier som kan gje mange ulike enkeltprodukt både frå landbruk og fiskeri tydelegare lokal/regional identitet. Internasjonal forskning viser at slik identitet er viktig både ut i marknaden, og som mobiliseringsgrunnlag for å få med fleire produsentar.

Prosjektleder: Dag Jørund Lønning

Ny giv i gamle drivhus

Teknologiske nyvinningar og store omveltingar i veksthusproduksjonen i Rogaland, gjer at mange drivhus står tomme. Når husa forfell, påverkar opplevinga av kulturlandskapet negativt.

Dette er eit utviklingsprosjekt der ein set fokus på dei tomme drivhusa: Finst det alternative bruksområde for desse? Kva er erfaringane med å ta i bruk tomme drivhus til nye næringsaktivitet? Prosjektet har som føremål å setja i gang lærings- og utviklingsprosessar som kan leia fram til nytt liv i tomme drivhus

HLB jobba i første omgang med kartlegging av alle tomme veksthus i Rennesøy med spørsmål om kvifor "ditt" veksthus står tomt.

HLB utarbeida ein rapport om arbeidet i 2017.

Prosjektleder: Olav Eggebø

Frå Villmark til spisebord

Norges Jeger- og Fiskerforbund ønsker å auke fokus og verksemd på viltet som unik matressurs i det norske samfunnet. Dette til glede og nytte for dei involverte aktørane – jegerar, grunneigarar, næringsaktørar innan ivaretaking, distribusjon og tillaging, og alle andre som ønsker å nytte dei fantastiske viltmåltidene på best mogleg måte.

Per i dag meiner vi det er for lite fokus og liten innsats i Norge med omsyn til å nytte viltressursane optimalt. Vi haustar årleg inn 8 – 9 millionar kg viltkjøtt, noko som gir 30 – 40 millionar viltmiddager. Førstehands kjøttverdi er på rundt 1 milliard kroner.

I dette prosjektet kartleggast fakta, moglegheiter og utfordringar med omsyn til å nå målsettingane. Eit slikt forprosjekt ønsker vi skal konkludere med kva som bør gjerast, og av kven, for å oppnå ein betre utnytting av Norges unike viltressursar i årene framover.

Endeleg mål for prosjektet:

- Sørge for en optimal ivaretaking av viltet frå felling skjer, både hos jegerane og de vidare aktørar i næringskjeda.

- Bidra til positive ringverkingar av jakta og viltet i samfunnet, spesielt gjennom småskala, lokal næringsutvikling, med utgangspunkt i foredling og distribusjon av vilt.
- Påverke til meir bruk av økologisk, kortreist mat blant forbrukarane.
- Auke dei positive haldningane til jakt hos den ikkje-utøvande del av samfunnet ved å fokusere meir på viltet som ei unik matressurs.

HLB utarbeida ein rapport på arbeidet i 2017.

Prosjektleder: Maria Almlil/Johan Barstad

Bjerkreimsvassdraget som utviklingsarena

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling har teke initiativ til å utgreie Bjerkreimselva som brei bygdeutviklingsarena. Prosjektet fokuserer på elva og nærliggande område som ressurs for økonomisk, sosial og kulturell verdiskaping. Aktivitetane i prosjektet inneheld blant anna synleggjering av eksisterande og framtidig verdiskapingspotensial, mobilisering og involvering av bygda og identifisering av nye produkt og tenester med utgangspunkt i elva.

HLB utarbeida ein rapport på arbeidet i 2018.

Prosjektleder: Dag Jørund Lønning

Folkehelseevaluering

HLB har i oppdrag frå fylkeskommunen i Rogaland ansvar for ei følgeevaluering av prosjektet:

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse (eit tre-årig nasjonalt prosjekt).

Nærmiljøprosjektet Hovudmål:

- Gode nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse.

Delmål:

- Betre kvalitative utfordringsoversikter på folkehelseområdet som kunnskapsgrunnlag for kommunale plan- og vedtaksprosessar.
- Betre kunnskap om kva som bidrar til livskvalitet og trivsel, og om korleis folk har det i lokalsamfunna.
- Utvikling av egnande metodar i medverkingsarbeidet.
- Legge grunnlag for konkrete tiltak i samsvar med lokale folkehelseutfordringar.
- Tilrettelegging for kompetansebygging med regionale utdanningsinstitusjonar om nærmiljø og lokalsamfunnskvalitetens betydning for folkehelse.

Målgruppe: Befolkninga

HLB ska levera to delrapportar og ei sluttrapport.

Barn i landbruket

Forprosjektet *Barn i landbruket* har som mål å etablere en kunnskapsoversikt på feltet, samt utforme et større forskingsprosjekt som skal kartlegge barns deltaking i norsk landbruk i dag. Dette skal gjerast i nært samarbeid med nærings sjølv, fagorganisasjonar, relevante forskingsmiljø og andre aktørar med interesse for temaet. HLB inviterer til bred dialog i prosessen, slik at problemstillingar og metodar i hovudprosjektet skal bli mest mogleg relevant og målretta. Forprosjektet er finansiert av Landbruksdirektoratet, Nordland Fylkeskommune, Nordland og Steigen Bondelag.

Prosjektleder er Maria Almli

Kurs: Inn-på-tunet

HLB er i samarbeid med Inn på Tunet Nettverket i Møre og Romsdal om utvikling av kurs. HLB vil ta utgangspunkt i samfunnsentreprenørskapskurset (som HLB allereie tilbyr). I dette samarbeidet utviklast det eit skreddarsydd tilbod til inn-på-tunet brukarar som fokuserer på dei faglege og praktiske utfordringar IPT-tilbydarar vil møte. Kurset vil ha same overbygning som Samfunnsentreprenørskapskurset.

Prosjektleder: Johan Barstad

12. Faglige og profesjonelle nettverk

HLB sine forelesere og studieledere deltar i en flere faglige og profesjonelle nettverk. Dette bidrar til å sikre at studentene våre får tilgang på fersk og relevant kunnskap på alle fagområder som tilbys ved institusjonen.

12.1 Nettverk: Rhys Evans – studieansvarlig for Hest i næring (HIN) og Landskap og utvikling (LSUT)

1. *Equine Research Network – Convenor*
2. *European Federation of Animal Sciences – Horse Commission (EAAP-HC) – Visepresident*

Rhys Evans leder to av de viktigste nettverkene for hestebransjen i Europa.

3. *International Ass'n Community Development (IACD)*

4. *European Society of Rural Sociology (ESRS)*

5. *International Rural Network (IRN)*

Medlemskapet i disse tre bygdeutviklingsnettverkene for samfunnsforskere gir tilgang til ny og relevant forskning på bygdeutvikling/lokalsamfunnsutvikling.

Gjennom sitt forskningsarbeid har Evans også utviklet forskernettverk på tvers av Europa:

- Rhys Evans har deltatt i flere EØS-prosjekter som har skapt nettverk med universitetsforskere i Tsjekkia, Latvia, Finland, Sverige og Ungarn . Resultatene fra disse forskningsprosjektene inngår i materialet på kursene ved HLB.
- Evans har også deltatt i NORA finansierte prosjekt sammen med partnere fra Norge, Færøyene og Island. Dette prosjektet har skapt et permanent nettverk av forskere med fokus på urhester og hvordan man kan finne en plass for dem i den moderne økonomien. Dette er arbeid som brukes i undervisningen i kurset Hest i næring.

12.2 Nettverk: Johan Barstad – studieansvarlig for Økonomi og leiting (ØK)

Johan Barstad deltar i en rekke nettverk, her er en oversikt over de nettverkene som er mest relevante i forhold til undervisningen i kurs innenfor HLB sin bachelorgrad i nyskaping og samfunnsutvikling.

1. *Norsk Evalueringsforening*

- Viktig miljø for å drøfte og innhente ny kunnskap om metodisk utvikling innen evalueringsfaget. Styremedlem

2. *Scandinavian Society of Forest Economics (SSFE)*

- Fremme samarbeid mellom skogøkonomiske forskere i Norden
- Fremme utvikling av undervisning innen skog- og landbruksøkonomi

3. *COST CA15122 Reducing Old-Age Social Exclusion: Collaborations in Research and Policy (ROSEnet)*

- Nettverk for samarbeid om forskning og innovasjon kva gjeld aldersbestemt ekskludering. For vårt vedkomande er det særleg viktig å vere del av europeisk nettverk for å studere ulike former for ekskludering i rurale strøk, dels som følge av å ikkje vere del av urbane prosessar, dels som resultat av fysiske avstandsutfordringar/låg befolkningstettleik m.v.
- Ein av to norske representantar i management comittee

4. *COST CA15212 Citizen Science to promote creativity, scientific literacy, and innovation throughout Europe*

- Europeisk nettverk for å utveksle kunnskap om etablering og gjennomføring av medborgarmedvirkning i planlegging og datainnhenting (citizen science = folkeforskning)
- Deltar som norsk representant med mål om å innhente ny kunnskap om metodebruk
- Ein av to norske representantar i management comittee

5. *COST CA15226 Climate-Smart Forestry in Mountain Regions*

- Forsking og utvikling av kunnskap om korleis skog i marginale område (t.d. fjellskog og også kystskog i enkelte norske område) kan forvaltast mest muleg klimasmart
- Norsk vararepresentant til management comittee

6. *COST CA15206 Payments for Ecosystem Services (Forests for Water)*

- Nettverket utforskar kunnskapen om og erfaringar med å nytte betalningssystem for økosystemtenester. For HLB er det av særleg interesse å lære meir om korleis PES vert brukt i andre land, og å vurdere erfaringar opp mot vår bruk av det ordinære lovverk/forvaltningssystemet
- Ein av to norske representantar i management comittee

7. *COST CA16121 From Sharing to Caring: Examining Socio-Technical Aspects of the Collaborative Economy*

- Fokus på delingsøkonomien. HLB har interesse av å bidra her då delingsøkonomi kan ha stort potensiale inn i ulike lokale utviklingsprosjekt/-situasjonar. Som verkemiddel der ordinære marknadskrefter ikkje er tilstrekkeleg og ein av ulike grunnar ikkje ønsker sterk offentlig inngripen
- Ein av to norske representantar i management comittee

8. *COST CA16209 Natural Flood Retention on Private Land*

- Utvikling av partnerskap/samarbeidsløysingar mellom det offentlege, lokal forvaltning, næringsliv og private jordeigarar for å løyse utfordringar knytt til flaumproblematikk m.v. HLB har interesse av dette fordi vi er engasjert i denne type arbeid lokalt, og vi både bringe lokal kunnskap til større publikum og hente inn europeisk spisskompetanse for konsultasjon i våre utfordringar
- Ein av to norske representantar i management comittee
- Sit også i Core Group (styringsgruppa for nettverket)

9. *COST CA17127 Building on scientific literacy in evolution towards scientifically responsible Europeans*

- Nettverket fokuserer på korleis ny kunnskap vert skapt og formidla/spreidd i ulike settingar. HLB har interesse av å observere dette nettverket med tanke på å delta i debatten kring kunnskapsdanning og -spreiing
- Norsk vararepresentant til management comittee

10. *Samfunnsøkonomene*

- Interesseforening for samfunnsøkonomer. Dette er en god arena for å holde seg oppdatert på økonomifaget og få tilgang til kurs etc. både for undervisning og generell fagkunnskap

12.3 Nettverk: Olav Eggebø – studieansvarlig for Samfunn og utviklingsarbeid (SU)

1. *NMR: Nordic Migration Research.*
<http://www.samfunnsforskning.no/Prosjekter/Samarbeidsprosjekter/Nordic-Migration-Research-NMR>
2. *NorLARNet: Norwegian Latin American Research Network.*
<http://www.uca.edu.ni/2/index.php/portada-revista-encuentro>
3. *Medlem av vitenskapelig komite for Revista Encuentro.*
<http://www.uca.edu.ni/2/index.php/portada-revista-encuentro>

Olav Eggebø er medlem i flere nettverk for samfunnsutvikling. Disse nettverkene gir informasjon om hva som skjer innenfor tematikkene og gir informasjon om konferanser og utlysninger. Dette er gode arenaer for å holde få inn ny kunnskap i forhold til kurs på år 1 på bachelor i nyskaping og samfunnsutvikling.

12.4 Nettverk: Dag Jørund Lønning – studieansvarlig for Nyskaping og utviklingsarbeid (NY)

1. *Regeneration International:* <http://regenerationinternational.org/>
2. *International Association for Community Development:*
<http://www.iacdglobal.org/>
3. *Styremedlem på samfunnsvitenskapelig fakultet ved UiS*
4. *International Observatory on Participatory Democracy:*
<https://oidp.net/en/about.php>
5. *Fjell-forsk-nett:* <http://fjell-forsk-nett.no/>
6. *Norsk evalueringsforeining*

13. Overordna vurdering av kvalitetsarbeid i studieåret

2017/18

I studieåret 2017/2018 har HLB prioritert å utvikle kvalitetssikringssystemet videre opp mot den nye studietilsynsforskriften per 9. februar 2017. Målet er å få alle de etablerte utvalgene til å forvalte sitt mandat på best mulig måte. Alle utvalg har vært aktive det foregående studieåret, og HLB ser behovet for å etablere standardiserte «checklister» for å sikre at alle oppgaver for de ulike utvalga er ivaretatt og gjennomgått. Spesielt når det gjelder kvalitetssikring knyttet til aktuelle lover og forskrifter. På grunn av størrelsen til HLB vil ansatte og studenter sitte i flere av utvalgene samtidig, standardisering av saker som skal prioriteres i ulike møter vil også bli et godt verktøy for å skille mellom de ulike mandatene. Dette vil HLB jobbe videre med studieåret 2018/2019.

For å komme i møte nye krav for kalitetsikringsarbeidet rundt utdannelsen ved HLB vil det bli satt av ressurser til å utvikle en plan for periodisk evaluering av studietilbudene ved høgskolen. Det nye regelverket krever at representanter fra arbeids- eller samfunnsliv, studenter og eksterne sakkyndige, som er relevante for studietilbudene, skal bidra i evalueringene. Ledelse og administrasjon vil identifisere aktuelle aktører som skal bidra i evalueringen, samt definere hvor ofte en periodisk evaluering skal gjennomføres.

Forskning

Forskings- og oppdragsarbeid er en viktig del av aktivitetene ved HLB. Høgskolen har over flere år vært den høyere utdanningsinstitusjonen med størst forskningsaktivitet pr. faglig årsverk.

Alt forskningsarbeid skjer innen vårt kjernekompetansefelt; nyskaping innen landbruk og bygdenæring, lokalsamfunnsutvikling, bygdeutvikling, lokal mobilisering og deltaking.

Forskningsfelt og utdanningstilbud går hånd i hånd. Dette gjør det også mulig for studentene våre å medvirke i kunnskapsoppbygging gjennom semester- og utviklingsoppgaver med aktiv veiledning.

HLB har som mål å være en ledene kunnskapsaktør innen våre kjernefelt, og studentene skal få tilgang til den nyeste forskningsbaserte kunnskapen gjennom undervisning og veiledning. Vår breie nasjonale og internasjonale deltakelse i nettverk medvirker også til dette. HLB er eneste norske aktør innen den internasjonale organisasjonen for deltakende demokrati. Dette gjelder og i det største internasjonale nettverket for regenerativt landbruk, og det internasjonale nettverket for lokalsamfunnsutvikling. Forskere ved HLB deltar også i en rekke COST-aksjoner med direkte relevans for kjerneområdene våre.

Kunnskapsutvalget (KU) ved HLB skal holde fokus på å videreutvikle HLB sin forskningsstrategi fremover.

Studier

HLB vil fortsette arbeidet med å etablere/videreutvikle gode systemer for informasjonsflyt og utvikling av kvalitet i studiene. Det blir også viktig å finne en balanse mellom dokumentering/rapportering og dialogen mellom ansatte og studenter ved høgskolen. Ansatte og studenter sitter tett og det er ikke lang vei

mellom kontorene. Det er viktig å ta vare på den uformelle informasjonsflyten som foregår i gangene, dette er en god kilde til kunnskapsutveksling, i tillegg til et godt forum for tilbakemeldinger fra studentene. Det blir viktig å finne gode måter å inkludere og synliggjøre dette i arbeidet med kvalitetssikringssystemet.

Som beskrevet tidligere i rapporten ser vi behov for å videreutvikle noen av utvalgene våre, for å bedre sikre relevant læring og kvalitetssjekke at studiene tilfredsstillende relevant regelverk. Studieutvalget (STUT) har fått en sentral rolle i arbeidet med å revidere studieplaner, dette utvalget gir oss et godt verktøy til å skape en enda mer aktuell og helhetlig utdanning. Vi ser på same tid at det trengs mer kompetanse blant medlemmene i utvalget, og dette skal vi fokusere på framover.

HLB ønsker å være proaktive med arbeidet jf. den nye studietilsynsforskriften. Vi vil bruke de nye utvalgene til å holde en kontinuerlig dialog mellom fagstab, administrasjon og studenter om aktiv videreutvikling av kvalitetssystemet. Dette er et prioritert tiltak som vil bidra til å sikre en relevant, aktuell utdanning av høy kvalitet.